

GAZETA TRANSILVANIEI

Apare în fiecare zi de lucru.

Abonamentul: pentru Austro-Ungaria pe an 24 cor., pe 1/2 an 12 cor., pe 1/4 an 6 cor. Pentru România şi streinătate pe an 40 franci, pe 1/2 an 20 franci, pe 1/4 an 10 franci.

REDACTIA,
TIPOGRAFIA ŞI ADMINISTRAȚIA:
BRAŞOV, PIATA MARE Nr. 30.
Telefon: Nr. 226.

Pentru Braşov cu dusul acasă pe an 24 coroane. Fără dus acasă pe an 20 coroane, pe 1/2 an 10 coroane, pe 1/4 an 5 coroane. Un număr 10 bani. Inscrise: un şir peti 20 bani pentru o publicare. Publicări mai dese după tarif şi învoială. — Reclame pe pagina a 3-a un şir 20 bani.

Două fenomene.

III.

Al doilea fenomen ce şi-a făcut apariția în zilele erei lui Lukács-Tisza este, cum l'am semnalat, *reglementarea presei opoziționale*. O reglementare blândă, ușoară, față de loviturile crunte ce s'au dat decenii de-a rândul presei naționaliste, și în deosebi ziarelor naționale românești.

Guvernul supărat pe unele ziaro opoziționale, cari au atacat cu mare asprime politica inaugurată de Tisza, le-a detras dreptul de-a se putea vinde cu numărul pe la gările căilor ferate. Ziarele „persecutate” astfel sunt între altele: „Magyarország”, „Pesti Napló” ș. a. iar organul partidului social-democrat, „Népszava” a fost confiscat de câte-va ori.

Atât!

Dar ce este aceasta reglementare, aceasta „persecuție”, pe lângă ceea-ce a suferit presa românească și redactorii ei. Pedepsele de bani se urcau la zeci de mii de coroane, cari se luau din cauțiunea ziarelor și o aviditate nesațioasă de către focurorii guvernelor, având scopul a nimici ziarele românești sau cel puțin a le face imposibile ca ziare politice. Iar de altă parte temnițele Vașului și Seghedinului erau îndesuite de ziaristi și politicieni români și de alte naționalități. Erau atât de mulți „agitatorii” pe calea presei, încât era de temut, că nu vor mai încăpea în cele două temnițe de stat, și așa guvernele de pe vremuri, spre onoarea civilizațiunii, au mai ridicat o a treia temniță pentru agitatori, în orașul Győr.

Așa a durat era persecuțiilor presei naționaliste, ridicând valuri mari de plângeri și proteste, cari au avut răsunet și în streinătate. Scopul de-a nimici presa naționalistă n'a fost ajuns, dar s'a ajuns

un rezultat tocmai contrar, *de-a fi înfierată politica de persecuție a guvernelor maghiare în lumea cultă din străinătate*. În centrele mari ale statelor europene și în ziarele mondiale s'au ridicat glasuri de protestare contra acestor manopere vrednice de secolii anteriori întunecați și s'au înfierat după merit. Numai după timp mai îndelungat și sub presiunea de desaprobară a opiniei publice din străinătate, în deosebi din Germania, Anglita și Franța, au văzut guvernele Ungariei calea dezastruoasă ce au apucat. Numai în chipul acesta au revenit la „sentimente mai bune”, încât Khuen, fostul premier, s'a văzut îndemnat să declare în discursul său de program, că e *contra* proceselor de presă forțate și că trebuie lăsat curs liber și părerilor adverse și de critică.

Dacă Tisza și clicașii săi, prin procedul lor despotice au compromis azi Ungaria în străinătate și în deosebi au compromisat parlamentarismul feudal-oligarhic, tot asemenea și guvernele anterioare, în deosebi guvernul coaliției n'au contribuit cu nimic la bunul nume al poporului maghiar prin măsurile represive barbare, ce le-au luat contra producătorilor de tipar ale naționalităților, și în urmă s'au văzut silite a sista procedul barbar și neavenit.

Până când vor fi stăpâniți guvernării noastre de aceste „sentimente bune” față ne noi, nu se poate ști. Noi am schițat acest mic tablou de persecuție, — rupt din trecutul apropiat al patriei și al poporului românesc, — din prilejul măsurilor guvernului față de presa maghiară, amintite mai sus.

La acest tablou nu poate rămânea neatinsă una din notele lui caracteristice: *atitudinea presei maghiare în chestiunea aceasta*. Era vorba de o presă din patrie, ziaristi maghiari, ca cunosători

specialiști, se puteau convinge ușor, că procesele de presă și toată persecuția e forțată și trasă de păr. Ar fi urmat, ca presa maghiară să ia partea presei române, să scoată la iveală extremul, în care au căzut guvernele maghiare și să încerce a le modera în pornirea lor pătimășe. Dar ce s'a întâmplat? Presa maghiară *unisono* s'a arătat de cel mai înverșunat dușman al presei naționaliste. Ea denunța, ea prezenta în coloanele ei presa noastră și pe publiciști de dușmani și trădători ai patriei, ea născocea fel de fel de insinuații la adresa noastră, sbierând după gendarmi și procurori.

În ori ce caz, acest procedu neloial va constitui pentru totdeauna o pată rușinoasă a presei și a vieții publice maghiare. Și e dureros, că unele fițiuci și, în ziarele mai mari, unii indivizi problematici continuă și azi — deși mai izolați — cu acest fel de insinuații răsuflute. E cunoscut d. e., că fițiuca „Ujság” din Cluj cu câtă obrăznicie și perverzitate agită zi de zi, în o rubrică permanentă, cu informații false și trase de păr contra presei noastre și a tot ce e românesc. Dar asemenea apariții mai găsim și în alte ziare. Remarcăm azi un articol de felul acesta apărut în „Pesti Hirlap” dela 2 Iunie c. cu titlul „Nemzetiségi izgatások”. Autorul articolului e și icalit Dr. Szeleny Árpád, o „mărimă” mică, necunoscută, care cine știe ce nume cu perciuni va fi purtat din părinți. Acest Szelenyi, bazat pe informații la „Ujság”, cu o „superioritate” scărboasă „constată”, că se fac și azi agitații groaznice din partea noastră, că „agitatorii” grasează în coloanele ziarelor naționaliste și că pentru înfrânarea lor nu se potrivește punctul de vedere al codului penal de acum, cu temniță de stat și amendă în bani.

Nu! Între acești agitatori — zice înțeleptul patriot Dr. Szelenyi

— și între *criminalii ordinari nu există nici cea mai mică diferență*. Ei trebuie pedepsiți întocmai ca cei ce comit lesa maiestatică, sau cei infideli patriei. Și alte bazaconii de aceste. În consecință cere a se aplica cele mai aspre măsuri contra presei nemaghiare.

Și e de notat, că „Pesti Hirlap” stăruie pentru astfel de proceduri cu câteva zile înainte de-a lua guvernul dispozițiile contra unor foi opoziționale.

Acum însă se întoarce foaia.

Aceleași ziare, cari iubilau, când presa română era lovită, aceleași organe, cari cer și acum măsuri draconice contra noastră, lamentază și se vâcăresc, că libertatea presei e stânjenită. Acesta e metotul introdus la noi de-a măsura cu două feluri de măsuri.

Noi nu aprobăm nici un fel

de restringere a libertății presei,

dar susținem, că presa maghiară

nu are nici un drept de protest.

Ea, presa însăși, a încurajat în

totdeauna guvernării a prizoni

presa nemaghiară. Acum aceasta

atitudine s'a răsunat asupra ei,

deși în măsura mică. Cei-ce au să-

mănat vifor iată, acum seceră

furtună.

— sm. —

Din camera lui Tisza. Ședințele de Sâmbătă au avut aspectul obicinuit. La poarta parlamentului opoziția oprită de a intra de cordoanele militare și polițiale, iar în sala ședințelor mașina de votare în plină activitate. S-au rezolvit 24 rapoarte și proiecte de legi, între cari proiectele privitoare la regularea lefurilor funcționarilor comitatelor și la ajutorarea orașelor din visteria statului.

Camera va ținea azi și mâne ultimele ședințe înainte de vacanțele de vară. Se vor vota ultimele proiecte, elaborate de guvern, între cari proiectul privitor la recomandarea recruților pro 1912.

Mercuri se va întruni camera magnaților pentru a vota proiectele trecute

prin cameră, iar Joi camera va lua la cunoștință într-o scurtă ședință votul casei magnaților.

Regularea congruel și a salarelor învățătoarești. În ședința recentă a casei magnaților ministrul de finanțe Teleszky a făcut câteva importante declarații privitor la regularea congrueli preoților precum și a salarelor învățătoarești dela școlile confesionale. A spus între altele că la toamnă va prezenta dietei proiectul de lege despre *regularea congrueli*, în urma căruia preoții vor căpăta cvincvenale și anume: Acela, cari în Ianuarie 1912 au deja 5 ani de serviciu, vor căpăta începând cu acest an 400 cor. cvincvenal, cei ce au implinit 10 sau mai mulți ani de serviciu capătă cu 1 Ianuarie 1913, 800 cor. Sunt sistematizate apoi trei cvincvenale de câte 200 cor. pe cari preoții le vor primi la termen așa, că la 25 ani de serviciu preoții vor avea 3000 cor. anual.

Regularea salarelor învățătoarești, care se va îndeplini începând cu 1 Ianuarie 1913, e contemplantă astfel: Cele trei categorii de salarizare se vor sista și salarul fundamental învățătoareșc se statorește în 1200 cor., iar maximalul la 2800 cor.

Chestiunea teologilor orădani. „Românul” primește din loc competent următorul comunicat:

„Ziarele din Budapesta, pe baza unui raport apărut într'unul din ziarele din Oradea-mare, au adus unele știri tendențioase cu privire la examenul clericilor diecezani gr.-cat. eliminați din seminarul teologic rom.-cat. din Oradea-mare. Față de știrile acestea suntem în poziția plăcută de a putea înregistra în următoarele curatul adevăr în această chestie celebră. — Faptul, anume, este, că episcopul român gr.-cat, de Oradea-mare Dr. Demetriu Radu a recercat pe episcopul rom. cat. Széchenyi Nicolau, ca clericilor eliminați, spre a nu pierde anul școlastic, să le permită a putea da esamenele la seminarul teologic rom.-cat.

Romantism.

De A. Garvay.

Traducere de Valeriu Crișian.

PERSONELE:

Mr. Globb, milionar american.

Miss Edith, fata lui

Mr. W. I. L. Hugh de Illinois.

Servitoarea.

Scena: O odaie în palatul lui Mr. Globb, mobilată splendid.

SCENA I.

Mr. Globb, Servitoarea.

Mr. Globb. (cu pardesiu, în mână un cilindru, intră pe ușa din dreapta).

Servitoarea (îl urmează). Ați venit?

Mr. Globb (dând cilindru servitoarei). Nu m-a căutat nimeni?

Servitoarea. Nu, mister. Adecă dai în gențeman a fost. A voit să vorbescă cu d-ta.

Mr. Globb (scotându-și pardesiu). E vre-un cunoscut?

Servitoarea (luând mantaua). Nu. Nu l-am mai văzut pe aici, mister.

Mr. Globb. Și în ce afaceri a venit?

Servitoarea. A zis, că în nește afaceri comerciale.

Mr. Globb. Și nu i-ai spus să mă caute la club?

Servitoarea. Ba da. I-am dat adresa, mister.

Mr. Globb. El și?

Servitoarea. A zis, că te va căuta iară, aici acasă. Încă astăzi va veni...

Mr. Globb. Încă astăzi?

Servitoarea. Da.

Mr. Globb (uitându-se la clas). Acuși e la unsprăzece! Seara târziu.

Gentlemanul, așa să vede, are alte idei despre oarele de vizită. Biletul!

Servitoarea. Nu mi l-a dat, mister.

(Afară sună cineva).

Mr. Globb. Sună cineva!

Servitoarea. Mă uit îndată. (iese repede).

Mr. Globb (șede în un fotoliu). (O clipă e pauză).

Servitoarea (aduce un bilet de vizită pe o tasă): Gentlemanul a venit.

(Îl predă biletul).

Mr. Globb (cetește tare): Mr. Lionel Hugh de Illinois... (Tresaltă de bucurie.) Ah! Un nume foarte frumos! (cătră servitoare). Lasă-l să intre!

Servitoarea (iese).

SCENA II.

Cei de mai înainte și Mr. Hugh.

Servitoarea (cu ceva mai târziu, îl lasă pe Hugh să intre, ea se retrage).

Mr. Hugh. Mister Globb?

Mr. Globb. Ies! Bine ai venit, mister!

Mr. Hugh. Așa cred, că viu într'un timp puțin cam neobicinuit.

Mr. Globb. E vorba de ceva afacere comercială? Nu?

Mr. Hugh. Ies!

Mr. Globb. Atunci all right! Pentru afaceri de comerț orice timp e potrivit. Ocupă loc!

Mr. Hugh. Mulțumesc, n'am vreme de zăbovit. Peste o oară trebuie să plec.

Mr. Globb. Așa-dar?

Mr. Hugh. Am onoare a cere mâna iubitei d-tale fice.

Mr. Globb. Te rog?!

Mr. Hugh. Vreau mâna ficei d-tale!

Mr. Globb. Acum îndată?

Mr. Hugh. Dacă se poate.

Mr. Globb. Mr. Hugh!

Mr. Hugh. Mr. Globb!

Mr. Globb. Ofertul e foarte avantajos. Firma de fier și oleu W. I. L. Hugh e prima în Illinois...

Mr. Hugh. Ies, mister. Firma aceea e a tatălui... respective alui Mr. Lionel Wilbur Jonathan senior... Vă pot servi și cu informații...

Mr. Globb. Mulțumesc! Sunt informat despre toate. Dar...

Mr. Hugh. Dorești doar actele mele?... (Caută în buzunarul paltonului).

Mr. Globb. Sunt convins pe deplin, că sunt în rând...

Mr. Hugh. Așa-dar?

Mr. Globb. N'ai putea să amânăm afacerea până dimineață.

Mr. Hugh. Mie imposibil, mister!

Afacerile mele de comerț mi-le-am isprăvit încă azi după ameză și de șase oare mă așteaptă trenul separat în gară.

Mr. Globb. Dar scuză, mister, lucrul ăsta nu-l pot face cu una cu două?

Mr. Hugh. De ce nu? Azi pe la cinci oare încă nici prin minte nu mi-a trecut să mă însor. Eram chiar în drum spre gară, pentru a pleca. Atunci am întâlnit-o. Am văzut-o și m'am decis să-l cer mâna, toate astea le-am făcut într'un minut. Nu înțeleg, de ce și-ar trebui mai mult timp de gândit.

Mr. Globb. Ah, d-le! Acesta e punctul de vedere al omului amoretat. Eu însă îi sunt tată. E vorbă de copilul meu.

Mr. Hugh. Ai doar ceva nedumeriri despre firma noastră?

Mr. Globb. Nici decum! Legăturile ei comerciale sunt excelente.

Mr. Hugh. Atunci?...

Mr. Globb. Dar cel puțin, să fi venit la mine la club!

Mr. Hugh. Dar n'am avut timp. A trebuit să isprăvesc formalitățile.

Mr. Globb. Ce fel de formalități?

Mr. Hugh. Cu notarul, martorii, preot, contractul de căsătorie etc. etc...

Mr. Globb. Cu un cuvânt toate-s all right?!

Mr. Hugh. Ies! Ies! mă așteaptă automobilul. În șapte minute suntem în gară. Acolo stăm cinci minute. În cinci

minute ni-se cetește și subscriem contractul, trei minute ține actul civil, cinci minute actul religios, rămas bun două minute, cu un cuvânt la unsprezece și trei sferturi putem pleca spre Illinois. Punem cazul, că d-ta în cinci minute tratezi chestia asta cu miss... zicem șapte minute!

Mr. Globb. Dar d-le! Fata mea doarme deja!

Mr. Hugh. Spune-i ș-o scoale, mister! Așa cred, că afacerea asta merită...

Mr. Globb (sună).

SCENA III.

(Cei de mai înainte. Servitoarea).

Servitoarea. Porunciți, mister?

Mr. Globb. Miss Edith s'a culcat?

Servitoarea. Ei, mister! Miss e în sala de bibliotecă și cetește. (Servitoarea iese).

SCENA IV.

Cei de mai înainte.

Mr. Hugh (se uită la clas): Acuma totul atâră dela aceea, în câte minute va veni aici d-șoara.

Mr. Globb. Nu, mister! Acum totul atâră dela aceea, că în ce dispoziție se va afla miss Edith. D-ta încă nu cunoști fata mea. Dacă se mânie odată, atunci ai gătat-o!

Mr. Hugh. Ce ai gătat-o?! Spe-

Aceste reprezentații pentru tinerime vor cuprinde nu numai evenimente interesante, și invențiuni pe toate terenele activității omenirii, în comerț, industrie armată și flotă, dar și tablouri din toate ramurile științei, astronomie, mikroskopie, Zoologie și botanică, geografie și istorie, biologie și medicină, tehnică și metode de învățământ.

Se vor ținea la aceste reprezentații pentru tinerime și prelegeri scurte în limba germană și română. Prelegeri în limba magiară se vor ținea la reprezentațiile extraordinare a Uraniei din Budapesta.

Nu am cruțat nici bani nici osteneală ca „Urania-Kino” din Brașov să fie în rândul celor din țară Kinomagrate din orașele mari și pentru aranjarea practică am jertfit sume enorme.

Am procurat cele mai bune și scumpe aparate de proiecțiune, scând de teatru am aranjat-olegant special pentru scopul de Kino după modelul celor din orașele mari.

Reprezentațiile „Urania-Kino” vor avea loc toată vara în fiecare zi. Iarna numai în zilele acelea, când sala nu va fi luată pentru baluri, concerte.

Zilele, când se vor ținea reprezentații iarna în „Urania-Kino” se vor anunța prin ziare și prin placate.

Asemenea și ziua deschiderii se va face cunoscută On public de cu vreme. Rugându-vă a lua la cunoștință acest avis prealabil semnam cu toată onoarea

Victor Roth A. Tischer
farmacist fotograf
(atelier Muschalek)

De închiriat.

O locuință din 4 odăi în Etajul I, Strada Aței 7 și Strada neagră 21. Se pot vedea între 5—7 oare p. m.

Casa din Colțul

Sradei Aței 7 și strada neagră 21, este de vânzare din mână liberă.

Informații se pot lua acolo, dela proprietăreașă

Doamna Balașa Blebea.

STABILIMENTUL BĂILOR EFORIEI

Strada Băilor Nr. 1, și Strada Prundului Nr. 4.

Deschiderea băii de vară.

Se aduce la cunoștință p. t. publicului, că

BASINELE

băii de vară (în liber), cu apă din conductul orașenesc, încălzită cu abur, s'au deschis, și rămân deschise în fiecare zi dela 6 oare dimineața până la 7 oare seara și anume:

1. Basinele mici pentru domni și dame, toată ziua.

2. Basinul de înotat în fiecare zi dela 6—8 oare a. m. pentru domni, dela 8—11 oare pentru dame și dela 11 oare încolo earăși pentru domni.

Eforia școlară.

Avis!

Recomand on., public Magazinul meu cu ciasornice din Strada neagră 24, modern aranjat cu diferite ciasornice. Mare asortiment de pendiculare. Prețuri foarte ieftine.

Reparaturi ce cad în bransa mea, le execut cu preț ieftin și garantez.

Tot odată fac cunoscut, că pentru ciasornice reparate ce s'afă la mine de un an, și nu s'a scos, deocamdată dau țeduli nouă, și nu se vinde, on. muștirii să se anunțe la mine.

Cu toată stima

1—26. **Wilh. Kamner.**

Ad Nr. 20/1912

Publicațiune

Biserica Sf. Neculae din Brassó (Brașov)-Schei, dă în arândă un teritoriu de fânate și pășune în estenziune de 268 jugăre din Poiana Brașovului, pe cale de licitație publică verbală (să admit și oferte închise), care să va ținea Luni în 18 Iunie vechi (1 Iulie nou) 1912 la 10 oare a. m. în sala de ședințe a Comitetului parohial dela Biserica Sf. Neculae din Brassó (Brașov)-Schei. Condițiunile să pot ceti la Dl Epitrop-Econom Andrei Lupan sen., Cacova-de-sus Nr. 4 Comitetul parohial al bisericii române ort. res. dela St. Nicolae în Brassó (Brașov)

Dr. V. Saftu
prezident

I. Prișcu
secr. paa.

Avis.

Vineri în 21 Iunie se incepe vânzarea de

Căpșuni

din Krisbav frumoase mari prima, 1 Kilo 1 Cor. 20 b. de miloc 1 Kilo 1 Cor.

Henrich Zintz.

NOU SUB STRAJE NOU

Numai câteva zile de văzut:

Expoziția nordică

0 Balena

Lungă de 22 metri și 27 c.-metri. Greutatea se calculează la 200 mii kg. vie.

Hienă de mare

lungime 5 metri 10 cm.

Câine de mare.

Crocodil de Nil.

JACK

uriașul pădurilor din Africa apuseană.

Înălțimea 2 metri 7 cm.

La fiecare jum. oră explicațiuni științifice.

Deschiderea dela 10 oare a. m. până la 10 oare seara.

Învităm pe Onor. public a vizita Expoziția nordică de Balena, fiind singura noutate zoologică.

Direcțiunea.

Cu ocazia sezonului de voiajuri și vacanțe recomandă

Banca Națională

soc. pe acții BRAȘOV.

Compartimente

din casa de fier pancerată pentru păstrare sigură de losuri, hărți de valoare, documente importante, giuvaerice etc.

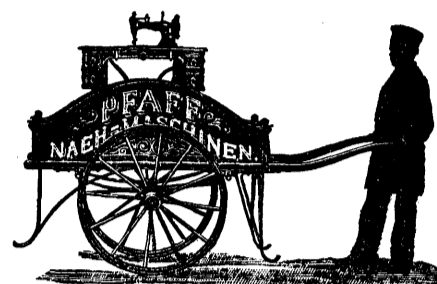
Prețul după mărimea compartimentului dela 3 coroane — în sus pe ¼ de an. —

Mobile în fiecare stil și execuție, se găsesc ieftine, și pe lângă cele mai avantajoase condiții la Asociațiunea de vânzare de mobile, Strada Vămii Nro 36.

Tot aci se găsesc dormitoare, elegante, sofragerii, odăi pentru domni și alte aranjamente interioare.

Covoare de Tolnay cu prețul fabricel se capătă numai aici.

— Se servește cu preliminar de prețuri gratuit. —

PFAFF
Mașini pe cusut

UNDERWOOD, mașini de scris, ROATE ARMATE „KOSMOS” roate pentru popor dn fa brca de arme Steyr.

OTTO WETZEL,

Brașov, Strada Mihael Weiss Nr. 20.

Atelier de reparaturi pentru mașini de cusut de toate sistemele, mașini de scris și biciclete.

Primul magazin special pentru articole electro-tehnice de tot felul în Brașov.

Intreprindere pentru instalare de lumină electrică, Telefoane, sonerii în odăi.

Instalații nouă și reparaturi.

Lampe cu fir de metal și de cărbune

de ori și care tensiune, precum și toate materialele de instalațiune, policandre etc. se pot căpăta.

Cu toată stima

Robert Roth, Strada Mihael Weiss Nr. 6.

Țăpsitoria artistică de lux și curățirea hemică

G. SOLINGER Succesori.

Str. Spitalului 64, vis-à-vis cu Hotel Coroană,

se recomandă pentru toate lucrările ce cade în bransa aceasta. Curățire hemică de garderobe de dame și domni, în mătase, lână, bumbac, întindere modernă de perdele pe cadre patent etc. Costume de bărbați se curăță hemic și reparază în atenuitate! Iei propriu ca nouă. NOVITATE!

== PENE DE STRUȚ ==

se curăță sau vopsește în colori moderne și leagă cu preț ieftin în Pleureuse. Rochi de dame, haine bărbătești se zugrăvește în colori moderne, asemenea stoffe de mobile, perdele de lână, draperi etc. Negru pentru jelit la dorință se execută în 48 ore.

Onor. muștiri vor lifera lucrări ireproșabile. Rog de sprijin

G. SOLINGER succesor, Str. Spitalului 64 vis-à vis de Hotel Coroană.

A V I Z.

Am onoarea a aduce la cunoștința On. public din oraș și împrejurime că la magazinul meu de haine pentru bărbați, copii și băeți din Târgul inului Nr. 33 (Palatul Czell) am înființat și

o secție de haine pentru fetițe

după modelele orașelor mari, cu haine de primăvară confecțioate din cele mni fine și moderne stoffe. În privința calității și prețului pot concura cu ori și care magazin din capitală.

Totodată anunț On. public, că mi-a sosit pentru sezonul de primăvară

Haine de bărbați, băeți și copii

moderne și mă rog a vizita magazinul fără obligament de a cumpăra.

Recomand afacerea mea bunăvoinței și sprijinului On. public.

Cu toată stima

N. P. Godmann Succesor

Samuel Lipot.

Târgul inului Nr. 33 (palatul Czell.)